

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1886.

Första Kammaren.

N:o 14.

Torsdagen den 4 Mars, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Fortsattes behandlingen af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 1, angående vissa delar af tullbevillningen.

1 punkten.

Herr Leffler: Rörande denna fråga, som blifvit så grundligt och mångsidigt skärskådad, hade jag icke ämnat taga Kammarens dyrbara tid i anspråk, i synnerhet som jag haft tillfälle att på annat håll ganska tydligt känneteckna min ståndpunkt — bland annat i en reservation till Lag-Utskottets betänkande, rörande en af Herr Hedlund väckt motion. Men då jag sannolikt blir tvungen att vara frånvarande från det plenum, då denna motion förekommer till behandling i Kammaren, anhåller jag att få angifva det hufvudsakliga skäl, hvarför jag måste yrka afslag på Utskottets hemställan. Detta skäl är social-politiskt. Socialismen är ett ord med ful klang, och mången anser, att man icke ens bör nämna det ordet. Enligt mitt förmenande är dock protektionismen ett slags stats-socialism. I och för sig förskräcker detta mig ej, ty frågan gäller icke *om* socialism eller icke socialism, utan *huru mycket* socialism, som skall finnas i samhällslifvet, hvilket i sin helhet är en kompromiss mellan de motsatta principerna, socialism och individualism. Likvisst måste det vara betänkligt att vidtaga åtgärder i socialistisk riktning utan att nogsam samt hafva betänkt, hvilka andra åtgärder deraf kunna framkallas. En väsentlig del af den, så att säga, ekonomiska qvintessensen i socialismen är detta, att staten skulle öfvertaga risken af de enskildes ekonomiska arbete. Vårt jordbruk lider för närvarande af ett betryck, så stort, att det må hända icke varit sådant i detta århundrade. Många jordbruksidkare se sig beröfvade frukterna af sina mödor och få ingen eller en högst obetydlig ränta på det kapital, som blifvit nedlagdt i jorden. Detta är sorgligt, och det vore mycket önskligt, om något kunde göras för att hjälpa dem. Men om staten nu söker att genom skyddande spanmålstillar garantera jordegarnen högre ränta på det i jorden nedlagda kapitalet, så ligger det nära till hands, att en annan samhällsklass skall komma och fordra liknande understöd.

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spanmål.
(Forts.)*

Ifrågasett tull
på vissa slags
amalen
spanmal.
(Forts.)

Den stora kroppsarbetande klassen skall med fog kunna säga: »vi kunna icke existera på de löner, som vi hafva, och under de arbetsvilkor, som nu äro gällande; staten måste garantera oss en minimilön, skaffa sunda bostäder och i öfrigt tillfredsställande arbetsvilkor». Jag är innerligt genomträngd af den öfvertygelsen, att staten för närvarande icke med framgång kan vidtaga några synnerligen kraftiga åtgärder i denna riktning. Men lika öfvertygad är jag äfven derom, att staten icke kan med fog tillbakavisa dylika anspråk, derest vi nu försöka att garantera jordröntan åt de nuvarande jordgarne.

Härjemte anhåller jag att få bemöta en del påståenden, hvilka förekommo i det synnerligen roliga anförande, som i dag på förmiddagen i denna Kammare gjordes af en representant på upplandsbänken. Den ärade talaren sammanställde Bismarck och en viss sockenskomakare i det afseendet, att båda hade uttalat en om ekonomisk visdom vittnade sats. För min del tror jag, att man kan hysa den djupaste vördnad och beundran för den store rikskansleren utan att anse honom vara någon betydande auktoritet uti nationalekonomiska frågor; sjelf lär han ock hafva öppet förklarad, att han icke har sysslat med studier i detta ämne. Hvad särskildt angår Bismarcks och sockenskomakarens sats, att »har bonden penningar, så har hela världen», så är den en sanning med modifikation. Ty har bonden fått penningarne på andras bekostnad, då är det säkert, att dessa penningar saknas i de andres fickor.

Vidare påstod den ärade talaren, att man måste odla höstsäd för att kunna med fördel odla gräs. Han tyckes hafva glömt, att framgångsrika försök med fleråriga gräsvallar utan öfverfrukt vid insänningen blifvit gjorda flerstädes, till exempel i Danmark, Tyskland och, under de senaste åren, äfven i vårt land.

Beträffande det argument, som här blifvit anfördt mot spanmåls-tullarne, att de skulle vara till fördel endast för större jordegare, påstod samme talare, att denna sats hufvudsakligen stått att läsa och kunde vara passande i agitatoriska tidningsartiklar. Den förekommer emellertid i de mest allvarliga arbeten af nutidens förnämsta nationalekonomiska författare och har ännu icke blifvit vederlagd, allra minst i Bevillnings-Utskottets betänkande.

Talaren anförde såsom skäl för sitt yrkande om skydd åt jordbruksnäringen, att jordbruket och bergsbruket vore nästan de enda näringar, som här i Sverige saknade skydd. Att detta påstående icke håller streck ligger dock i öppen dag. För att nu icke tala om de många yrken, som icke ens kunna på ifrågavarande sätt skyddas, till exempel emedan de hufvudsakligen arbeta för export, vill jag endast erinra om en näring, till hvilken jag har en viss förpligtelse, såsom representant för Göteborgs och Bohus län, nemligen sjöfarten. Rederierna hafva för närvarande att kämpa med svårigheter, fullt jemförliga med dem, som trycka vårt jordbruk, och detta sjöfartsnäringens betryck skulle ökas i stället för minskas genom de föreslagna protektionistiska åtgärderna. Nordamerikas Förenta Stater lemna tydliga och varnande bevis för protektionismens förderfliga inflytande på denna näringsgren.

Den ärade talaren företog atskilliga ströftåg på den handelspolitiska historiens område. Bland annat gjorde han en sammanställning af England och Turkiet för att visa, huru skyddstullar ledt till stor rikedom och deremot frihandeln fört till komplett ruin. En sådan jämförelse kan ju vara ganska intressant, men till undvikande af förhastade slutsatser torde vara skäl att å andra sidan sammanställa till exempel Spanien och Holland. Spanien följde, liksom England, under flera århundraden, en strängt merkantilistisk handelspolitik; men trots sin rikedom på ädla metaller blef förstnämnda land ungefär lika utarmadt, som Turkiet är i våra dagar, under det att å andra sidan det lilla, jämförelsevis fattiga Holland under tillämpningen af frihandelsystemet hann till makt och rikedom. Häraf torde framgå, att dylika jämförelser, i och för sig, icke mycket bevisa. För min del tror jag, att hvarken frihandeln eller protektionismen ovilkorligen leda till rikedom eller fattigdom, utan att det är många och delvis oberäknliga faktorer, som dervid samverka.

Den ärade talaren på uplandsbänken yttrade vidare, att frihandlarna påstå, det tullen fördyrar varan till fördel för producenterna, men att protektionisterna åter säga, att tullen utjemmar priset. Detta kunna dock äfven frihandlarna säga. Men den ärade talaren behagade stanna vid en punkt, der frihandlarna med all rätt fortsätta. Hvad blir nemligen följden, sedan utjemningen har inträdf? När på grund af en kraftig skyddstull en ny industri uppkommit i ett land, plägar producenten i denna näringsgren i början förtjena ganska mycket. Men, såsom både protektionister och frihandlare riktigt framhålla, uppstår snart inhemsk konkurrens och bringar det så småningom derhän, att producenterna inom detta yrke icke förtjena mer än inom andra yrken. Arbetar då denna industri verkligen under *ogynnsammare* omständigheter än motsvarande industri i utlandet, och således *behöfver* skyddstullen för att uthärda konkurrensen och existera, då svärfvar ständigt den faran öfver henne, att den utländska näringen, tack vare sina *gynsammare* förhållanden, kan göra *hastigare* framsteg och producera så billigt, att icke ens tullen längre »skyddar». Just på grund häraf är det, som talet om »uppföstrandet» skyddstull så ytterst sällan visat sig vara sanning. Det vanliga förhållandet är tvärt om det, att tull framkallar ökad behof af tull.

Den talare, hvilken jag härmed sökt i korthet bemöta, slutade sitt föredrag med en vacker bild af näringslivets utveckling, då han jämförde den med uppkomsten af korallöar ute i de södra hafven. Jag erkänner, att denna bild har åtskilligt tilltalande, men medaljen har ock sin fränsida. Ty dessa världshafvets korallöar ligga, som bekant, på ett underlag af döda eller åtminstone alldeles ofria och hårdt tryckta individer, och jag tror, att äfven i denna mening skulle bilden kunna användas på det genom protektionismen framkallade näringslivet, som ju allt för ofta har till underlag massor af nedtryckta — proletariska — existenser. Man skulle också kunna använda en annan bild för näringslivets utveckling, bilden af ett stort träd, der den ena grenen efter den andra växer ut och bär frukt, rikligare eller sparsammare, allt efter årgången och allt efter som tillströmningen af näringsssaft mer eller mindre obehindradt försig-

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spanmål.
(Forts.)*

Ifrågasatt tull på vissa slags omalen spanmål. (Forts.) går. Enligt mitt förmenande utgör just protektionismen ett hinder för tillströmningen af näringsaffer till den allmänna hushållningens organism, på samma sätt som denna tillströmning skulle hindras, om man försvarade alla slags kommunikationer med utlandet. Men alla liknelser halta, och jag vill visst icke försöka täfla med den ärade talaren i användandet af vackra bilder. Deremot anhåller jag att få inlägga en kraftig protest mot det angrepp, han rigtade mot den frihandelsvänliga nationalekonomiska vetenskapen. Jag vågar dock icke upptaga Kammarens tid med att utförligt och grundligt gendrifva detta angrepp, utan vill endast till den kraft och verkan det hafva kan förklara, att den ärade talaren har *misstagit* sig. Den ekonomiska vetenskapen i våra dagar har alldeles *icke* den krassa egoismen till utgångspunkt, icke heller till praktiskt postulat en ohejdad, tygellös konkurrens, ett bellum omnium inter omnes. Den, som påstår något sådant, visar nogsam, att han icke tagit hänsyn till den betydelsefulla utveckling, som den ekonomiska vetenskapen under de senaste 40 åren har vunnit, särskildt genom den så kallade »Historiska skolan» i Tyskland. Påståendet var till en viss grad berättigadt i en långt förfluten tid; för närvarande är det fullkomligt origtigt och vilseledande. För min ringa del anser jag, att den *fria* men inom förnuftiga gränser hållna konkurrensen har, jemte en eller annan skuggsida, vida öfvervägande *fördelar* för den allmänna hushållningen. Men denna åsigt och den frihandelsståndpunkt, jag intager, skulle likväl icke hindra mig att på vissa vilkor vara med om en ganska hög skyddstull äfven för jordbruksnäringen. Dessa vilkor äro tvenne. Det ena, att jag vore öfvertygad om åtminstone *sannolikheten* af att denna skyddstull kunde hjälpa jordbruket och jordegarne igenom den förfärligt svåra öfvergången från högt uppdrifna till ytterligt nedpressade jordvärden. Det andra vilkoret är, att tullen kunde påläggas för ett visst begränsadt antal år och på sådant sätt, att den skulle gradvis aftaga och försvinna vid denna periods utgång. Men detta vilkor är ty värr outförbart, icke minst därför, att en Riksdag icke kan i sådant afseende binda följande Riksdagars beslut. Då jag derjemte är fullkomligt öfvertygad, att den nu föreslagna spannmålstullen icke skulle blifva annat än ett overksamt palliativ, måste jag yrka afslag å Utskottets betänkande.

Herr Forssell, Hans: En ledamot af Bevillnings-Utskottet, som varit i tillfälle att i särskild reservation uttala sin mening, är knappt berättigad att efter den mångsidiga och lysande utredning, som nu kommit ämnet till del, upptaga Kammarens tid med något utförligare yttrande i denna fråga. Jag skall icke heller ingå i något meningsbyte med dem, som hafva tagit sitt fotfäste i de protektionistiska teorierna, ännu mindre med de ledamöter, hvilka kommit hit med sinnet fylldt af den oro, de försport i sina landsorter, och som äro fullkomligt öfvertygade derom, att de föreslagna tullsatserna skola afhjelpa det onda, hvaröfver man oroar sig. Men det fins i denna Kammare icke så få ledamöter, hvilka icke bekänna sig till någondera af de handelspolitiska lärorna, och som vid afgörandet i ett spörsmål, der meningarna stå så skarpt emot hvarandra, äro syn-

nerligen tveksamma. Hos dessa ledamöter har nu — det vet jag — ett åskådningssätt begynt göra sig gällande, som, märkvärdigt nog, mycket litet fått uttryck i debatten, men som icke desto mindre man och man emellan och på bänkarne vunnit en ganska stor betydelse. Jag har ansett det vara nödvändigt att från de enskilda samtals krets draga fram denna mening i den offentliga diskussionens ljus för att der allvarligen skärskådas.

Men innan jag det gör, bör jag upptaga till pröfning ett af de bevismedel, som spannmålstullarnes förfäktare hos oss, såsom i andra länder, med stor förkärlek använda, och hvarmed flere talare i denna Kammare uppenbarligen ämnat göra intryck just på dessa tveksamme bland Kammarens ledamöter.

Jag erinrar då först derom, att vi nu i tre år, och synnerligast under de sista månaderna, oupphörligen hört klagas öfver det olidliga betryck, hvaraf Sveriges landtbruk lider till följd af konkurrensen från främmande land. Man har hopat siffror på siffror för att visa, att den svenske jordegaren icke kan fylla sina skäliga lefnadsbehof, icke betala sina skatter, framför allt icke gälda sina hypoteksräntor, att han öfver hufvud icke kan producera med någon som helst förtjenst — derför att det pris, till hvilket han får sälja sin spannmål, är för lågt. Man har sagt, att under dessa vilkor måste de svenska jordegendomarne värde oupphörligen sjunka, att slutligen jordegarna måste gå från gård och grund, eller, såsom en talare i går uttryckte sig, »hvarje hederlig karl får göra konkurs» — allt för de låga spannmålsprisens skull. Man har vädjat till det ekonomiska förståndet, som ju borde inse, att under så tryckta vilkor för jordegarna äfven alla andra näringar måste blifva lidande; man har vädjat till det goda hjertat, som ju borde ömma för så många familjers nödställda belägenhet, och slutligen till fosterlandskänslan, som väl borde unna de inhemska producenterna den förtjenst, hvilken nu anses tillfalla den utländske spannmålsodlaren och den inhemske spannmålshandlaren. På sådant sätt har man bearbetat opinionen mot den »landsförderliga» konkurrensen, och äntligen hafva nu slutpåståendena framkommit sålunda formulerade: den inhemska marknaden skall garanteras åt den inhemske spannmålsodlaren; åt honom skall beredas ett så högt pris för hans spannmål, att han kan producera med vinst; för detta ändamål skall spannmålshandeln, genom klokt beräknade tullsats, hindras att förse köparen med rysk spannmål, när svensk vara kan honom erbjudas. Ja, visserligen icke fullkomligt förhindras: så långt har man ännu icke vågat gå. Det förklaras till och med uttryckligen, att här icke är fråga om något större hinder, icke större nemligen än som kan åstadkommas genom en tullsats af omkring 2 1/2 kronor för tunna. Dessa 2 1/2 kronor pr tunna skola alltså utvisa den pristillökning för spannmålen, som är för jordbrukaren behöflig; de peka hän på ett salupris, som spannmålen för närvarande icke betingar, men som skall genom tullsatsen garanteras, och som anses vara nödvändigt, för att jordegaren må kunna — betala sina räntor.

Så långt kan man fullkomligt väl begripa allt hvad som från denna sida anföres. Så länge spannmålstullarnes målsmän hålla sig på denna raka väg, hafva vi kunnat komma dem till mötes och tagit

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spannmål.
(Forts.)*

Ifrågasatt tull på vissa slags omalen spannmål. (Forts.) deras önskingar under allvarlig pröfning. Å den sida, som jag har äran tillhöra, har det dervid framför allt gällt att noga undersöka, af hvilken omfattning den öfverklagade nöden är och af hvilken omfattning å andra sidan det föreslagna botemedlet kan vara. Trots den skarpa tillrättavising, som på förmiddagen af en talare på upplandsbänken rigtades mot mig och en annan reservant, vågar jag ock fortfarande vidhålla det påståendet, att en sådan undersökning, opartiskt och fullständigt utförd, ovedersägligen ådagalägger, att *det* jordbrukets betryck, hvaröfver man hittills klagat, och som möjligen skulle kunna i någon mån genom spannmålstullar afhjelpas, *icke* träffar *hela*, ja, icke ens större delen, utan en jemförelsevis obetydlig del af Sveriges jordbruksnäring. Jag behöfver icke heller vara förlägen om bevis för detta påstående.

Ett betryck existerar, det är sant. Men *här* är fråga om det betryck, som beror på *låga spannmålspris* och som kan hjälpas genom *spannmålsprisets höjande*. Det är således nu *icke* fråga om att afhjelpa *alla* de svenska näringarnes betryck; ja, det är icke ens fråga om *hela* jordbruksnäringens betryck; ty spannmålsprisets höjande hjälper naturligtvis icke de betydande grenar af jordbruksnäringen, som kallas gräsodling, boskapsskötsel, mejerihandtering, rotfruktsodling m. m. Icke heller kan höjandet af spannmålsprisen genom tullsatsen afse att hjälpa *hela* vår spannmålsodling; ty det kan icke inverka på odlingen af de sädesslag, som vi rikligen exportera, och hvilkas pris uteslutande bestämmas af världsmarknadens ställning, oberoende af alla svenska tullsats. När man rätt skärskådar förhållandena, finner man lätt, att hela tullskyddet egentligen endast verkar på odlingen af de två sädesslagen *råg* och *hvete*. Men råg- och hveteskördarne utgöra, som bekant, blott omkring *en tredjedel* af Sveriges spannmåls- och rotfruktsodling. Slutligen är det lika uppenbart, att höjandet af spannmålsens salupris icke ens verkar på *hela* råg- och hveteodlingen, utan endast på den del af densamma, som afser framställande af råg och hvete till försäljning. Men det ligger i sakens natur och i våra förhållanden, att antalet af de råg- och hveteodlare, som hufvudsakligen producera för eget husbehof, skall vara större än antalet af dem, hvilkas produktion väsentligen afser försäljning, och att dessa senare mest skola vara att finna bland de större jordegarne. Härtill kommer ändtligen, att icke blott teoretiska frihandlare utan äfven sakkunniga jordegare både inom Utskottet, i pressen och här i Kammaren, hafva vitsordat, att den hjälp, som genom spannmålstullen skulle kunna beredas dem som odla råg och hvete till försäljning är, i förhållande till *hela* deras näring, icke synnerligen betydande. Jag erinrar särskildt Kammaren om det uttalande, som i går här afgafs af en bland vårt lands störste och mest sakkunniga jordegare.

Sedan vi sålunda så att säga »hyfsat» eqvationen och till sitt rätta värde uppskattat och begränsat påståendena om det svenska jordbrukets behof af spannmålstullar, hafva vi å andra sidan tillåtit oss att räkna efter hvad den åsyftade förhöjningen i spannmålspriset skulle utgöra i samlad summa att erläggas af spannmålskonsumen-

terna, och vi hafva jemväl tillsett, hvilka samhällsklasser hufvudsakligen skulle få betala denna skattesumma.

Men *då* hafva vi just från det håll, der talet förts om de låga spannmålsprisens förbannelse och om nödvändigheten att höja dem — genom tullar å spannmål — just från samma håll hafva vi fått höra, att samma dessa tullsatser, som skulle afse att reglera spannmålspriset, i verkligheten *icke* hafva *det ringaste inflytande* hvarken på spannmålspriset eller på mjölpriset eller på brödpriset, ja, att hvarken spannmålspriset, mjölpriset eller brödpriset hafva något med hvarandra att skaffa eller dessa tre tillsammans hafva något samband med tullsatserna! Denna lära framställes för oss i går på förmiddagen i ett med siffror och citat späckadt föredrag af en ädel friherre på elfsborgsbänken, och både förut och efteråt hafva vid behof samma satser andragits af åtskilliga bland motsidans mest framstående talare.

Ja, nog kan man förstå, hvadan det kommer, detta sträfvande att göra de ifrågavarande tullsatserna så oskyldiga som möjligt. I det talet ljuder en röst, som vill döfva betänkligheterna, stilla oron och intala sig sjelf och andra, att det, som förehafves, i sjelfva verket icke är så farligt, men som ändå tydligen ådagalägger, att man i sitt eget innersta hyser rädsla för hvad som förehafves, att man sjelf tror sig böra djupt ogilla just detta lifsmedlens fördyrande, som man helst ville komma ifrån, men som man dock — icke med några siffror i verlden kan bevisa bort.

Siffror kunna vara goda att hafva och begagna, men de skola begagnas rätt, och öfver deras rätta användning finnes det lyckligtvis kontroller. Säkrast af alla kontroller äro åter de allmänna tanke-lagarne och de ekonomiska naturlagarne. Men mot tankelagarne, både den första, den andra och den tredje, strider detta påstående, att den förhöjning i en varans pris, som man begär för producenterna, skulle komma dem, såsom säljare, till godo, utan att förhöjningen skulle betalas af varans köpare; och mot de ekonomiska naturlagarne strider det påståendet, att denna af köparne erlagda prisförhöjning *icke* skulle utgöras af konsumenterna, i ty att den ekonomiska sjelf-bevarelsedriften måste föra denna höjning i priset från mellanhand till mellanhand, till dess den stannar hos den siste konsumenten. När köpare och säljare stå på hvar sin sida om en rågtunna, kan producenten-säljaren icke få en enda vittens förhöjning i priset, utan att denna vitten af köparen betalas, och alldeles samma förhållande eger rum med det mjöl, hvartill spannmålen förvandlas, och det bröd, som af mjölet bakas. Spannmålspriset förhöjande genom tullsatser och spannmålets fördyrande genom tullsatser äro så ouplösligt med hvarandra förbundna, som de gerna kunna vara, enär de båda blott äro olika beteckningar för samma sak. För *praktiska* protektionister torde det ock vara uppenbart, att om icke spannmålets pris höjes för spannmålets köpare, så erhålla spannmålets producenter icke hvad de genom tullarne åsyftat. Den frågan åter, när, huru och i hvilken mån denna prisförhöjning för konsumenter af spannmål och allt hvad deraf tillverkas kommer att inträda, den lemna de gerna åt statistiske teoretici att utreda bäst de kunna.

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spannmål.
(Forts.)*

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spannål.
(Forts.)*

Nu till den andra sofsmen! Man säger: »Gif oss landtmän det spannmålspris vi behöfva, ty när vi hafva hvad vi behöfva, »när bonden har det godt», hafva alle andra näringar det också godt!» Som bekant, har detta ordspråk varit ett af den tyske rikskanslerens favoritargument i de stora tullstriderna; men med all aktning för denna stora auktoritet, tror jag dock att bevisningen icke påkallar någon annan kritik än den, som framställer sig sjelf, när man öfversätter ordstäfvet i en mera konkret och utvecklade form. Jordegaren säger åt industriidkaren: »Gif mig hundra kronor, så att jag må kunna deraf begagna för mig sjelf så mycket jag behöfver, och jag skall sedan vara beredd att köpa af dina varor för hvad som blir öfver. Gifver du mig intet, så köper jag intet; men ger du mig 100 kronor, så köper jag för 25, 50 eller kanske 75 kronor!» Industriidkaren skulle vara skäligen enfaldig, om han betraktade den uppgörelsen som förmånlig och frivilligt träffade sådant aftal. Men lagstiftaren skall göra det i hans ställe.

Det finnes dock ännu en undflykt för dem, som inse, att spannmålsprisets reglerande kan vara betänkligt. Litet hvar af oss hafva nog hört densamma framhållas till begründande. »Det är ostridigt, säger man, att den åsyftade förhöjningen af spannmålspriset måste träffa konsumenterna, men nog måste det dock medgifvas, att fördeladt i små portioner på det dagliga brödet, blir den helt och hållet omärklig; och derutinnan torde väl protektionisterna ock hafva rätt, att icke skola Sveriges arbetare af en sådan omärklig tillökning i lefnadskostnaderna varda utarmade». — Ja, *det* är sant. Prisförhöjningen skall varda i det närmaste *omärklig* för brödkonsumenten. *Det* är jemnt upp hela den sanning, som kan utpressas ur hela denna bevisning. Men hvad den sanningen är värd, det öfverlemnar jag åt Kammaren att bedöma.

Till de opartiska åskådarne af striden mellan frihandlarne och protektionisterna, till de tveksamma ledamöterna af denna Kammare framställer man slutligen ännu en småklok anmärkning. »Det är sant», säger man, »att de föreslagna spannmålstullarne väl icke i verkligheten kunna hjälpa det betryckta jordbruket, deruti hafva kanske herrar frihandlare rätt. — Men dessa tullar hafva en helt annan och högre betydelse: de äro ämnade att ingifva förtröstan och lugn i förtviflade sinnen, de skola uppehålla modet hos de betryckte och så hjälpa dem att afvakta bättre tider. Deras verkan skall vara af rent *moralisk* art, och en mycket förträfflig sådan, vida kraftigare än den verkan, som kan uttryckas i siffror och uträknas med multiplikationstabellen.» Och tröstande den tveksamme med dessa betraktelser, råder man honom att lägga sitt votum i urnan — för en materiellt likgiltig, men moraliskt effektfull reform.

Nå väl, jag frågar nu spannmålstullarnes målsmän och till och med dem af Kammarens skyddsvänner, som nyligen sökt bevisa, att de ifrågavarande tullarne icke skulle hafva någon som helst, vare sig skadlig eller oskadlig verkan på konsumtionen, huruvida de dock kunnat sluta ögon och öron till för det obestriddliga faktum, att det i vårt land finnes stora skaror och stora *samlade* skaror af medborgare, hvilka, alla dessa beräkningar och bedyranden till trots, hysa

den orubbliga öfvertygelsen, att de ifrågavarande tullarnes införande skulle kränka deras berättigade intressen och att här är fråga om en orättvis och obillig beskattning på deras fattigdom. Det må nu lemnas derhän, på hvilkendera sidan — hos dem, som vänta fördelar, eller hos dem, som frukta skada af spanmålstillarne — öfvertygelsen är lifligast och starkast, men det veta vi, att hos de sistnämnda äro lidelserna lätt uppretade, och att på det hållet redan förut råder en viss böjelse att misstro samhällsordningen och ett missnöje med fördelningen af denna världens goda, åt hvilket man icke bör gifva någon ny näring.

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spanmål.
(Forts.)*

Den återopade *moraliska* verkan af spanmålstillarne är således uppenbarligen tvåfaldig: man kan icke åstadkomma den ena, utan att åstadkomma den andra. Man kan icke bereda glädje, förtröstan och tillit till statsmakterna å ena hållet, utan att skapa förargelse, mismod och misstro till Riksdagen å det andra hållet.

Det inträffar alltså, att just de ledamöter af Kammaren, som stå tviflande gent emot de handelspolitiska lärorna å ömse sidor, som icke vänta vare sig någon egentlig och märkbar skada å ena sidan eller något egentligt och kämbart gagn å andra sidan af spanmålstillarne, utan endast skola fästa sig vid den *moraliska* verkan, de skola utöfva på sinnena, det inträffar, säger jag, att just de nu befinna sig i en mycket svårare ställning vid afgörandet af detta spörsmål än vi andre — så vida de nemligen tillräckligt behjerta ögonblickets kraf, särskildt på Första Kammaren.

Ty vi, som sitta i denna Kammare, vi måste ju, just därför att vi äro valde för en längre tidrymd, erkänna oss ega en alldeles särskild förbindelse att betänksamt motstå hetsiga anlopp på det bestående, och om vi skulle hafva något slags pligtprerogativ framför Medkammaren, så innebure det väl, att vi, med skarpare och mera omfattande blick för det helas kraf, böra efter bästa förmåga hejda de enskilda intressenas anlopp mot hvarandra. Vårt ansvar är därför dubbelt drygare, om, genom vårt förvällande, samhällsklasserna bringas i harnesk mot hvarandra, och om det kunde sägas om oss, att vi i bråd skilnad gjort obehöriga eftergifter för känslans ingifvelser. De herrar och män af denna Kammare, som äro genomträngda af den öfvertygelsen, att det svenska jordbruket befinner sig på branten af sin undergång, och som, i trots af hvad deremot kan anföras, fullt och fast tro att det kan hjälpas från denna undergång genom en tullsats af 2 ½ krona för tunnan råg — de hafva visst ingen svårighet att bära ansvaret för ett bifall till Utskottets förslag, ty efter deras uppfattning måste ju det missnöje, som tullsatserna på ett eller annat håll kunna framkalla, vara en jemförelsevis föga afsevärd olägenhet. Men de ledamöter af Kammaren deremot, som icke lefvat sig in i denna barnatro, som icke blifvit konfirmerade i protektionismens bekännelse och som nu skola intala sig sjelfva att bjuda detta botemedel åt de betryckta jordbrukarne, fullkomligt efter samma grundsats, som stundom förmår läkaren att gifva brödpiller åt en hysterisk patient — Eder, mine herrar, frågar jag: kunnen I med lugnt samvete taga på eder ansvaret för *den* *moraliska* verkan af detta botemedel, som heter hat mellan samhällsklasserna och ett

Ifrågasatt tull på vissa slags omalen spanmål. vacklande förtroende till Första Kammarens vilja och makt att värna den svagares rätt?

(Forts.) Så kommer ock härtill, att på edert beslut beror antagligen utgången af Första Kammarens votering denna qväll. Det är efter min tanke af yttersta vigt att vid den pröfning af skäl och motskäl, som föregår ett sådant beslut, noga besinna, att hvad som nu skall afgöras icke uteslutande är en ekonomisk fråga, af mer eller mindre underordnad betydelse, utan att det tillika gäller, huruvida vi fortfarande skola åtnjuta den sociala samdrägt, som i så lång tid utmärkt vårt fosterland. — Mitt votum framgår af den afgifna reservationen.

Detta anförande mottogs med bifallsrop.

Herr Nisser: Jag har endast begärt ordet för att be att få återtaga det yrkande, jag gjorde på förmiddagen i dag.

Herr Ekenman, Thor: Sedan jag begärde ordet har af en föregående talare blifvit på det värtaligaste sätt uttaladt hvad jag skulle hafva velat säga. Jag skall därför icke upptaga Kammarens tid med att upprepa hvad han sagt, utan anhåller endast att, med åberopande af de tungt vägande skäl, som ordföranden hos Riksgäldsfullmäktige, Friherre Akerhielm, anført, få yrka bifall till Utskotets hemställan.

Herr Peyron: Jag hade icke tänkt uppträda i denna fråga, då jag svårligen skulle hafva att anförä annat än hvad förut blifvit under dessa dagar många gånger sagdt, men då jag genom en tillfällighet fått ordet, kan jag icke underlåta att tillkännagifva min ståndpunkt i frågan, om icke för annat, så för att derom upplysa de Kammarens ledamöter, hvilka icke förut känna den. — Ått landtbruket är i en mycket betryckt och nödlidande ställning, det lærer icke någon vilja förneka, allra minst jag, men jag vågar påstå, att det för närvarande icke finnes några näringar eller industrigrenar i hela Sverige, som icke äro i samma beklagansvärda förhållande, ett förhållande som för öfrigt äfven förekommer i hela världen. Bland andra lida äfven handeln och sjöfarten af en lika svår ställning, och jag vågar till och med påstå, att jordbruksnäringen icke är så nödlidande som det för närvarande är fallet med rederiörelsen. Skulle det finnas någon rättvisa i afseende å skydd, så borde man draga ut konsekvenserna och skydda alla näringar, icke uteslutande jordbruket, men, efter mitt förmenande, är det alldeles omöjligt. Dertill kommer att den tull, som är föreslagen på spanmål (hvete och råg), obestriddligen icke komme att blifva till fördel för mer än ett fåtal jordbrukare, medan den stora allmänheten i Sverige deremot skulle blifva beskattad med 5 å 6 millioner om året. Dessutom påstå ju protektionisterna, att de ifrågasatta tullarne icke komma att höja spanmålsprisen; i sådant fall frågar jag, om icke den beskyllningen, som kastats mot oss frihandlare, att vi blott handla efter teorier, med mera fog kan vändas mot protektionisterna? Vidare påstå de, att

det blott är importörerna, som förtjena på en tull, men att priset icke skulle stiga, hvilket skulle förklaras på det sätt, att jordbruket derigenom erhåller en säker och lätt tillgänglig marknad för sina alster. Är icke det teori, så vet jag i sanning icke hvad teori är. En talare på förmiddagen, som erkände att han var mycket tveksam, ville likväl, med anledning af den stora nöd, som tryckte jordbruket, pålägga de ifrågavarande tullarne, till en stor del af den orsak, att landbrukarnes ställning vore så svår, att de icke längre skulle kunna uppehålla sig, hvarigenom jordens värde komme att falla så lågt, att hypoteksföreningarne skulle tvingas att öfvertaga en stor del af jordegendomar till ungefär halfva värdet, och att en så stor arbetslöshet under öfvergångstiden skulle uppkomma, att arbetare skulle få svårt att erhålla sysselsättning. Så bekymmersam är likväl icke ställningen och så långt lär det väl icke gå, att en stor del af jorden kommer att säljas till 50 % af sitt värde. Men om, mot förmodan, en sådan olycka skulle inträffa, så lära de nu föreslagna tullsatserna icke kunna förhindra densamma.

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spannmål.
(Forts.)*

Dertill skulle erfordras så höga tullar, att de omöjligen kunna påläggas. När dertill kommer, att den stora allmänheten i Sverige, och särskildt arbetarebefolkningen, skulle få en ytterligare skatt sig pålagd, så måste jag yrka *afslag* å betänkandet.

Herr Forssell, Otto: Jag har begärt ordet allenast för att komma i tillfälle att, med anledning af den rigtning, hvori diskussionen gått, återkalla mitt yrkande om återremiss.

Herr Björnstjerna: Som jag afgifvit min reservation endast af det innehåll, att jag ogillade det Utskottet särskildt framlagt detta betänkande rörande spannmålstullarne, och ansåg att ett helgjutet förslag rörande hela tulltaxan hade bort för Kamrarne framläggas, anser jag mig skyldig att med några ord tillkännagifva min standpunkt. Jag anser det önskligt om något kunde göras för att minska vår import. Att den varit för stor finner jag vara obestriddligt, liksom ock att vi icke kunna i längden betala importen med exporterade obligationer. Jag ömmar för jordbrukets nöd, liksom jag ömmar för den nöd, som utan tvifvel är rådande bland de flesta af våra näringar. Jag hade gerna sett att Utskottet kunnat framlägga ett förslag, hvarigenom denna nöd kunnat lindras, icke blott för landbruket, utan äfven för andra näringar. Man har visserligen föreslagit att gifva dem, som måste betala spannmålstullarne, någon ersättning genom att nedsätta tullen på socker, kaffe och lysolja. På kaffe och lysolja låter detta sig göra, men på socker låter det sig icke göra i annat än möjligen en helt liten mån, såvida man icke vill ruinera en af våra stora industrier, sockerbruket. Såsom bekant, får nemligen, enligt franska traktaten, tullen på raffineradt socker icke utgöra mer än 42 procent utöfver tullen på råsocker. Med hvart öre, som man nedsätter tullen på råsocker, minskar man raffinadörernas vinst; 42 procent på 100 öre göra nemligen 42 öre, men 42 procent på 10 öre göra blott 4,2 öre. Det är ju då tydligt, att för hvarje öre, hvarmed råsockertullen nedsättes,

Ifrågasatt tull på vissa slags omalen spannmål. minskas det skydd raffinadörerna åtnjuta, och vi veta huru svårt de hafva, icke blott i Sverrige, utan i flere andra länder, att bestå i täflan med hvitbetsockerinförseln.

(Forts.)

Jag ogillar spannmålstullar. Jag anser deras påläggande vara en orättvis beskattning och finner det nödigt att, innan Riksdagen fattar sitt beslut om dessa tullar, den må kunna se huru man skall kunna godtgöra de andra samhällsklasserna. Vi hade häromdagen på Utskottets tullafdelning en liten förpoststrid, hvilken icke lofvade godt. Det var fråga om nedsättning eller afskaffande af lastpenningarne, hvilka i sig sjelfva äro en mycket orättvis beskattning på sjöfarten, eftersom rederierna äro skyldiga betala bevilling på hela sin inkomst, medan deras fartyg skola betala lastpenningar hvarje gång de in- eller utklarera. Hela summan är en obetydlighet, när statens finanser äro så lysande som för närvarande. Jag tror den utgör omkring 400,000 kronor. Här har äfven blifvit föreslaget att lägga tull på fartyg. Rederiernas enda hjälp för närvarande är att fartyg kunna inköpas i främmande länder, särskildt i England, der de kunna fås för halfva priset.

Detta förslag angående lastpenningarnas nedsättning eller afskaffande mötte det allra häftigaste motstånd just bland protektionismens fanbärare. En medlem från de djupa lederna i Andra Kamraren sade rent ut, att något sådant icke kunde komma i fråga annat än i sammanhang med en ytterligare afskrifning af grundskatterna! Jag frågade då: hvad vill man göra för att hjälpa rederierna, hvilka för landet äro af en så stor vigt? De draga in mycket penningar i laudet och sysselsätta och föda en talrik befolkning. Gå rederierna under, försvinner denna befolkning, som ej har annat val än att söka tjänst på främmande fartyg. Vi förlora densamma, och dermed äfven den betydliga inkomst, rederierna draga till landet. Jag frågade då herrar protektionister: hvad viljen I göra, om I försvären rederiernas redan förut så svåra ställning? Hvad viljen I göra för dem? *Ingenting*, så vidt jag kan se. Och så blir det måhända äfven när vi komma till de andra industrierna. Det hade, i min tanke, icke tagit lång tid, om Utskottet fått sig ålagdt att inkomma med ett helt förslag, ty de allra flesta af de förhöjda tullar, som af motionärer blifvit föreslagna, kunna icke antagas därför att de stå i strid med franska traktaten. Men när nu denna fråga om tull på spannmål blifvit lösryckt från de öfriga tullfrågorna, kan jag icke annat än rösta för afslag å Utskottets förslag.

Herr Holm: Jag vill icke låta detta tillfälle gå mig ur händerna utan att yttra mig. Jag skall icke göra det länge, utan så kort som möjligt. Denna sak är så väl behandlad, att jag icke kan tillägga något nytt. Jag vill icke fördyra brödkakan för arbetaren och yrkar därför afslag å Utskottets hemställan.

Herr Biesert: Jag anhåller blott att, med åberopande af det yttrande jag afgaf, då den stora tullmotionen remitterades till Bevillnings-Utskottet, få instämma i det af Herr Hans Forssell nyss afgifna

sakrika anförande och yrka afslag å Utskottets föreliggande betän-
kande.

*Ifrågasatt tull
på vissu slags
omalen
spanmål.
(Forts.)*

Herr Smith: Min ställning till denna fråga framgår redan af mina motioner i ämnet. Jag vågar därför icke upptaga Kammarens tid med att anförna några skäl för eller emot spanmålstillars införande. Skälen äro dessutom förut så väl afvägda från båda sidor, att jag icke skulle kunna komma med några nya eller bättre. Något har jag dock att säga. På sidan 2 i Utskottets betänkande förekommer följande punkt: »I händelse dylika tullar införas, är det uppenbart att, såsom jemväl i hithörande motioner föreslagits, sådant måste föranleda väsentliga förändringar äfven i andra delar af tulllagstiftningen, i syfte att åt andra industrigrenar, såväl bergshandteringen som manufaktur- och fabriksrörelsen, bereda skäligt tullskydd», och längre ned på samma sida: »Lika obestriddigt som det synes Utskottet vara, att förmånen af tullskydd bör tillgodokomma ej endast idkarne af jordbruksnäringen, utan äfven idkare af andra näringar, der ej ingångna traktater sådant förhindra, lika obestriddigt synes det vara, att de föreslagna industritullarne endast i samband med jordbrukstillarne böra komma till stånd». Då nu Utskottet trott sig böra skilja dessa frågor från hvarandra och således nära nog fordrar att en representant skulle här i dag votera tullar på lifsförnödenheter utan att veta hvilket vederlag man hade att gifva dem, som voro dertill behjelpiga, så utgör allenast denna del af Utskottets betänkande för mig tillräckligt motiv för afslag. Vidare förekommer på sidan 5 af Utskottets betänkande följande: »Här kan icke af oss fordras att åvägabringa en *utförligare* undersökning af den ställning, hvari landets jordbruksnäring blifvit försatt under inflytande af de handelspolitiska grundsatser, som från och med 1858 gjort sig i vår tulllagstiftning gällande. Om än det är en obestriddlig sanning, att under senaste årtionden vårt jordbruk kan i vissa hänseenden framvisa en exempellös utveckling med stöd af upplånade, utländska kapital samt äen oerhördt snabba och kraftiga förbättringen af landets samfärdsmedel, så är dock vår handelsstatistik egnad att väcka bekymrande tvifvelsmål, huru vida resultaten och riktningen af denna utveckling kunna obetingadt prisas såsom tillfredsställande».

Dessa herrar, som nu ansett sig böra reformera hela den svenska tulllagstiftningen, hafva således härmed förklaradt, att man icke af dem borde ens *fordra en utförligare undersökning* i en så vigtig fråga som denna. Jag hemställer till herrarne af denna Kammare huruvida man skulle, på sådana grunder, kunna yrka bifall till denna motion? Frågan är, efter mitt förmenande, af alldeles för stor vigt att icke tarfva en så utförlig undersökning, att jag för min del vågar betvifla, att några motionärer i detta land dertill äro fullt mäktiga. Min öfvertygelse är, att dertill fordras helt andra krafter för att få en fullt *opartisk* undersökning. Att undersöka i den riktningen, man sjelf önskar, går nog för sig, men detta är icke meningen; utan här gäller det att *opartiskt* undersöka, huru ett tullsystem i ett helt land skall kunna förändras. Jag vågar för min del tro och påstå

Ifrågasatt tull på vissa slags omalen spanmål. att endast svenska regeringen skulle i detta fall kunna vara fullt opartisk.

(Forts.)

Endast sadana män, som af regeringen blefve dertill utsedda skulle vara fullt lämpliga, men att protektionisterna icke så äro, det vågar jag påstå, likasom jag endast och allenast på den grund, att de sjelfve förklarar, att vi icke skulle ens fordra det en utförligare undersökning borde af dem åvägabringas, vill afslå hvad de i sin motion framställt.

Lika litet som en jordbrukare, utan känbar förlust, kan med ens ändra sin cirkulation och odla mera höstsäd, lika litet kan och bör staten, på motionärens lösa grunder, ändra sin tullagstiftning, då den har större inflytande än något annat på hela landets näringslif.

Att en utredning är möjlig, har Herr Presidenten Wærn framvisat i sin reservation. Han säger der i början: »I likhet med flere Utskottets ledamöter, har jag önskat, att de af petitionärerna om tullskydd uppgifna förhållanden skulle underkastas en förberedande omsorgsfull granskning och utredning, utan afseende på förutfattade meningar om det ena eller andra tullsystemets lämplighet, på det att Utskottets derefter afgifna utlåtande måtte komma att innehålla en så vidt möjligt fullständig och opartisk framställning af de sakförhållanden, på grund af hvilka Utskottet borde till Riksdagen afgifva förslag till beslut, hvilkas stora vikt af alla partier erkändes.»

Jag tillåter mig instämma i detta Herr Wærns yttrande, såsom varande, efter mitt förmenande, långt riktigare och klokare och för hela landet nyttigare, än hvad herrar motionärer hafva i sin motion föreslagit.

På sidan 12 i Utskottets betänkande förekommer följande punkt:

»Det föredöme, som sålunda gifvits, måste det för oss vara desto nödvändigare att efterfölja, som de nya eller förhöjda tullar, hvarmed åtskilliga af Europas förnämsta stater på senare tiden omgärdat sig, äfven för oss ytterligare väsentligen försvarat möjligheten till afsättning af varor, hvilka tillföre kunnat härifrån med fördel exporteras. Att vi ä ä var sida, vid sådant förhållande, måste bygga vår tullagsiftning på grundsatsen af reciprocitet, synes Utskottet uppenbart.»

Ja, detta är en sats, som många flera än Utskottet skulle önska se tillämpad. Men huru tillämpar väl Utskottet sjelf denna sin premiss? Jo, på det sättet helt enkelt, att det pålägger tullar, som träffa alla länder utan undantag. Man har till och med haft så brådtem att bestämma dessa tullsatsar, att man icks ens beaktat den motion, som dock föreligger om att man åtminstone skulle utesluta från tullbestämmelsernas tillämpning våra viktigaste handelsvännen, engelsmännen. Ty en sådan motion, väckt af mig, föreligger derom att, i fall tullar skulle blifva pålagda, de dock icke måtte drabba England eller de länder, med hvilka vi hafva tarifftraktater.

Jag förmodar, att, då man i detta hänseende icke beaktat min motion, man vill göra det framdeles; men i allt fall har Utskottet icke på något sätt i sitt beslut tillämpat hvad det här i ingressen sagt.

Det är en alldeles oerhörd skilnad att pålägga tullar, som gälla alla länder, än att pålägga tullar, som gälla endast de länder, der man vill få reciprocitet sig tillförsäkrad. Antag, att vi be-

slöte tullar, som träffade endast Ryssland, Tyskland, Danmark, Förenta staterna och Norge; då stälde sig saken på helt annat sätt än om vi bestämma tullar, som gälla för alla länder. Våra grannar, våra närmaste grannar ryssarne, tyskarne och danskarne hafva nemligen behagat att nära nog utestänga oss från sin marknad. Vi måste därför betala dem med guld för nästan hela vår import. Vi hafva låtit oss nöja med detta behandlingssätt; men jag tror att tiden kunde vara inne, då vi vaknade, och då Sverige sade till dem: »vi äro icke längre benägna att låta eder, utan vederlag, få hit införa edra varor nästan tullfritt».

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spannmål.
(Forts.)*

Man borde säga till tyskarne: »Vi höja tullarna med 20 procent på alla edra varor, som importerats till Sverige», och det till sådan myckenhet, att värdet deraf för det närvarande uppgår till nära 90 millioner kronor om året. Om vi höja dessa tullar med 20 procent, skulle det, ensamt för Tyskland, utgöra cirka 18 millioner kronor om året. Om denna tullförhöjning icke drabbade England, så ligger det i sakens natur, att detta land fick i Sverige en långt större marknad, än det nu har, och derigenom uteslötes Tyskland från den svenska marknaden. Tyskarna, som äro ett mycket praktiskt folk, skulle då naturligen komma och söka att, så hastigt som möjligt, underhandla med Sverige för att här få bibehålla sin utmärkt goda varuafsättning, väl vetande, att Sverige har så litet att sända till dem, att det borde ligga i deras intresse att bibehålla vår handelsvänskap.

Om vi vilja träffa våra fiender med förhöjda tullar, så böra vi likvist ej träffa våra vänner med dem; och dessa våra vänner äro verkligen så få, att vi icke böra, om möjligt, förlora någon af dem, allra minst den största af dem, nemligen England.

England köpte från de Förenade konungarikena under förra året nära 11 millioner pund sterling eller rättare 10,948,000 pund sterling, och under år 1884 för 10,530,000 pund sterling, hvaremot vi under förra året af dem köpte för endast 3,510,000 pund sterling och under år 1884 för endast 3,857,000 pund sterling. Vi hafva således under förlidet år fatt från England nära 7 1/2 millioner pund sterling i reda penningar för det plus af varor, vi sända till England. Dessa 7 1/2 millioner pund sterling hafva vi sedan helt beskedligt burit till tyskarne, ryssarne och danskarne utan något vederlag.

Jag tror, att det nu kunde vara på tid, att detta system ändrades, och jag har med den allra största glädje hört regeringens uttalanden i detta ämne, att regeringen för sin del icke har något emot att se till att rättvisa blir öfvad emot våra närmaste grannar. Jag tackar regeringen så mycket hellre härför, som vi alla veta, att regeringen hittills endast och allenast gått i frihandelsvänlig riktning. — Då regeringens medlemmar vilja afvika från dessa sina principer, för hvilka de nära nog under hela sitt politiska lif sträfvat, bevisas bäst deraf, att vi hafva en regering, som önskar att tillse svenska folkets väl, utan någons gymmande.

Jag tror, mine herrar, att, om vi började underhandlingar med Ryssland och Tyskland, vi snart skulle komma till rätta med dessa länder och få traktater med dem, som kunde medföra en stor och betydande afsättning af våra fa produkter i dessa länder, på samma gång som stabilitet i våra handelsförhållanden ernåddes. — Der är

Ifrågasatt tull på vissa slags omalen spanmål.
(Forts.)

den naturliga afsättningskällan för våra produkter, liggande endast en 20 à 30 timmar från våra kuster. Det ligger mera nära till hands att der uppsöka afnämare än i mer aflägsat belägna länder om endast tullskyddet för våra produkter der upphörde. Lika lätt som vi nu öfversvämmas af tyska resande, som utbjuda sitt kram, kunde våra svenska resande då infinna sig i Ryssland och sälja våra få, men gedigna produkter.

Jag vill därför hoppas, att eu ny era i vår tullagstiftning blifver införd och att vi, så snart ske kan, må få med våra närmaste grannar komma till en rättvis uppgörelse. Sker detta, mine herrar, vill jag för min del påstå, att intet tullskydd, om än dubbelt så högt, skulle kunna verka så fördelaktigt på landet, som en betydligt ökad afsättning, ty detta vore detsamma som en vinst, och då skulle äfven våra arbetare få full och lönande sysselsättning. Vår industri är icke blott stor nog för våra behof — den är till och med i vissa näringsgrenar större än hvad vi behöfva. *Den möjliggör redan nu en öfverproduktion, som visserligen icke hjälpes genom något tullskydd, men väl genom att för oss öfnas nya afsättningsorter.*

Att detta är den rigtiga vägen, synes bäst deraf, att de handels-traktater, vi hittills afslutat, i hög grad hafva befordrat vår handel.

Frankrike sålde till Sverige, då sista traktaten afslöts, för nästan 7 $\frac{3}{4}$ millioner kronor och kunde icke 1884 sälja mera än för 8 $\frac{1}{2}$ millioner kronor. Vår afsättning på Frankrike, som före handelstraktatens afslutande 1864 uppgick till 9,405,000 kronor, hade 1884 ökats till 29,329,000 kronor. Vi hafva således för våra produkter i Frankrike vunnit en väsentligt ökad afsättning, som vi sannolikt icke hade fått utan traktaten, hvarigenom våra dit importerade varor tillförsäkrades billigare tullafgifter.

I Spanien är förhållandet ännu fördelaktigare. Der afslöto vi en traktat, ehuru vårt köp af spanska produkter belöpte sig till blott något öfver 1 $\frac{1}{2}$ million kronor om året, då deremot de förenade konungarikenas afsättning i Spanien var ungefär 10 gånger större än vår afsättning dit. Sverige särskildt hade endast några få artiklar som dit försålles, men sedan dess har regelbunden ångbåtskommunikation upprättats och afsättningen ökats, så att för närvarande tull-differensen i Spanien för de förenade rikena uppgår till mera än alla de varor, Spanien till oss leverera. Vi få sålunda alla de spanska varorna gratis genom den lägre tull, som, såsom en följd af handels-traktaten, är gällande i Spanien.

Jag frågar då, mine herrar, om icke detta är den väg, vi böra inslå på, och som bör leda till fördelar och bidraga till att skaffa arbete åt vårt folk, som då kunde betala ett högre brödspris, om sådant blefve nödigt för en kortare öfvergångsperiod.

Jag tänker mig, att det är omöjligt att utan påläggande af tullar på spanmål, kunna åstadkomma traktater med Tyskland, Ryssland och Danmark; och jag är öfvertygad om, att Utskottet haft samma mening, ty Utskottet visste också, lika väl som jag, att nästan hela vår spanmålsimport kommer från dessa tre länder.

Från Ryssland köpte vi år 1883 för 19,995,311 kronor, från Danmark för 10,708,013 kronor och från Preussen för 11,173,878 kronor,

da dereinot importen från alla andra länder, för samma år, uppgick endast till ett bråktal af dessa summor. Vi taga vår spannmål således nästan uteslutande från dessa tre länder; en spannmålstull, rigtad emot dessa länder och Förenata staterna, skulle hafva den effekten, att vi möjligen kunde tilltvinga oss lägre tullar på våra exportprodukter. Blefve sådant förhållandet, tror jag icke Kamrarne behöfde ångra sig, om de beslöte dessa tullar för ett år eller något mera.

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spannmål.
(Forts.)*

Regeringen kommer också, såsom jag förmodar, att vid sin utredning taga nödig hänsyn till sättet för uppgörandet af dessa traktater, hvilka jag hoppas icke allt för länge skola låta vänta på sig.

Utskottet säger i sitt betänkande på sidan 13: »Utskottet förbiser visserligen icke, att åtskilliga orsaker bidragit till jordbrukets tryckta ställning, hvilka icke kunna undanrödjas på den nu ifrågasatta väg, och Utskottet öfverskattar ingalunda verkningarne af det botemedel, Utskottet nu trott sig böra förorda.»

Regeringen tyckes verkligen redan hafva insett, att det finnes helt andra vägar att hjälpa jordbruket än genom att lägga skyddstullar på spannmål. Regeringen har nemligen, efter hvad jag af tidningarne sett, redan före jul låtit gifva ordres om utredning, huru vida icke våra jernvägsfrakter skulle kunna nedsättas för jordbruksalster, hvarigenom således jordbrukarne skulle blifva tillförsäkrade en mindre utgift i det afscendet, hvilket vore detsamma som en inkomst. Regeringen har vidare, för någon tid sedan, tillsatt en komité, som har till ändamål att utreda frågan om förbättrandet af jordbrukarnes in-teckningars säkerhet, så att de må kunna tillförsäkra sig billigare kapital. Jag ville hoppas, att denna eller någon annan komité's befogenhet må komma att sträcka sig så långt som att äfven tillse, huruvida det icke finnes bättre vägar, än dem vi nu hafva, att billigast förskaffa jordbrukarne detta kapital och fondera deras inhemska skulder. Vi böra nemligen ihågkomma, att det vore af en helt annan effekt än spannmålstullar, om vi skulle kunna skaffa jordbrukarne det för dem nödiga kapital till samma ränta, eller 3 1/2 procent, som statens senaste lån, hvilket vore en nedsättning i räntefoten af hela 1 1/2 procent eller på den i jordegendom in-tecknade skulden af 930,226,072 kronor af bortåt 14 millioner kronor om året.

Detta ändamål kan lätt ernås, om förenade krafter derät egnas, och jag tror därför, att man bör med lugnt jemmod se upp till regeringen, som verkligen synes vilja på allt sätt bemöda sig att skaffa jordbruket en bättre ställning, utan att derför använda medel, som skulle orättvist träffa andra samhällsklasser.

Både i Utskottets betänkande och under diskussionen har man sökt göra gällande, att brödpriset icke skulle stiga genom åsättande af spannmålstull. Denna sats, om någon, är ihålig. Jag ville föreslå, att protektionisterna bevisa dess riktighet genom att anlägga protektionistiska bagerier, der de skulle sälja bröd till oförändradt pris, men likväl betala spanmälen så mycket dyrare som skyddstullen. Om något anläggningsskapital behöfves för sådana utmärkta inrättningar, der man kunde köpa en vara dyrt och sälja den billigt utan att förlora penningar derpå, skulle jag vilja med min röst bidraga till dess beviljande. För mig är det en alldeles ny teori, som jag under min

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalén
spanmål.
(Forts.)*

verksamhet som köpman aldrig kunnat få klar för mig. Men vissheten är stor här i världen och förmodligen allra störst på den bänk, der denna fråga blifvit så väl utredd, som här i går skedde.

Under diskussionen har framhållits, huru som Nordamerika skulle haft så oerhörda fördelar af sitt tullskydd. Detta påstående håller icke streek, ty trots billig jord, billiga jernvägsfrakter och oupphörligt nedgående arbetslöner, klagas öfver det ekonomiska betrycket lika mycket der som här. Jag är i tillfälle att bevisa detta, emedan jag haft en person, som berest Amerika under två år, just för att studera dessa förhållanden, och genom den utredning, som sålunda åstadkommits, kan jag med absoluta fakta bevisa hvad jag här påstår. Protektionismen har icke för Amerika medfört de fördelar man tänkte sig. Den har endast medfört den fördel, som ett parti tänkte sig, nemligen att öka statsinkomsterna för att nedsätta statsskuldens belopp så hastigt som möjligt. Också höjas nu åtskilliga röster för en ändring i den riktning, att protektionismen skulle så småningom upphöra, och det fria utbytet möjliggöras. Handeln är äfven der i starkt nedgående. År 1880 importerade Amerika för 139,361,000 pund och exporterade för 177,936,000 pund. År 1885 deremot uppgick importen till endast 117,510,010 pund och exporten icke till mer än 137,769,000 pund. Således befinner sig Amerikas handel icke blott i lika starkt tillbakagående, som vår handel, utan till och med i ännu starkare. Detta ingifver ingen hög tanke om de utomordentliga fördelar, protektionismen skulle medfört för Amerika.

I England, der frihandeln tillämpats, ser det icke stort bättre ut med handelns utveckling, ty under Januari månad 1886 uppgick importen till endast 28,983,000 pund, då den under samma månad 1885 uppgick till 35,669,000 pund, och vill man i England afhjelpa missförhållandet medelst att öfvergå till fair trade. Det torde icke här vara obekant, att, om den konservativa ministären i England suttit kvar, kanske redan ett fullständigt förslag i den riktningen skulle varit framlagd i engelska parlamentet. Det konservativa partiet föll, men en icke obetydlig del af det liberala partiet har, i förening med de konservativa, upptagit frågan för att kanske derigenom tillförsäkra sig om makten. För min del tror jag icke, att det kommer att dröja länge, innan vi få se det märkvärdiga faktum, att kanske till och med den nuvarande engelska regeringen ingår till parlamentet med förslag att införa »fair trade» eller tullskydd, icke i protektionistisk riktning, utan endast mot landets fiender i tullpolitiskt hänseende. Man har i England, liksom här, kommit under fund med, att tyskarne med sina ofta dåliga varor intränga och undersälja landets egna goda fabrikat, som icke, utan att försämrans, kunna med dem konkurrera. Man vill söka hindra ett sådant inträngande, och detta är anledningen, hvarför vi kanske inom kort få skåda en total omvälfning i frihandeln äfven i England. Om England öfvergår till systemet fair trade, är det klart att vi icke ensamme kunna stå kvar såsom frihandlare; och jag skattar därför högt den regering i Sverige, som i tid vet att följa hvad som passerar i andra länder och ser till att vi icke blifva sämre styrda än vårt frihandelsföredöme England. Då nu vår afsättning på England är så stor,

att den representerar cirka $\frac{5}{8}$ af hela vår export, frågar jag de i detta rum församlade jordbrukare, hvilken effekt för oss det skulle hafva, om, i fall vi beslöte införa skyddstullar, som äfven träffade England, detta land skulle åsätta t. ex. svensk hafre en tull af $2\frac{1}{2}$ kronor pr tunna? Åtskilliga af jordbrukarne i Sveriges provinser skulle derigenom helt enkelt blifva ruinerade. Liksom man nu talar om Norrland och dess särskilda intressen, skulle man då få tala om Halland, Vestergötland, Östergötland, en del af Skåne m. fl. provinser. Vår export af hafre och vårsäd till England skulle blifva omintetgjord, och då vi veta, att Sverige betalar importen af höstsäd med sin vårsäd, finge vi dyrt betala det misstag, vi genom ett beslut att pålägga tullar, som äfven träffade England, i dag skulle begå. — England köper af oss smör och boskap till icke obetydligt belopp, ty nästan hela vår export af dessa varor går slutligen dit. Om England skulle pålägga vårt smör tull, vore det lätt att efter tulltaxan räkna ut, hvilken förlust som derigenom tillskyndades vårt jordbruk genom den hämmade exporten endast på detta land. — Med ett ord, resultatet blefve, att vi genom lägre pris på våra varor blott i detta enda land finge vidkännas en långt större förlust än hela det belopp, som genom det nu föreslagna tullskyddet tillförsäkrades det svenska jordbruket. Skola vi i denna Kammare våga på detta sätt handtera landets viktigaste intressen? För min del hoppas jag, att så icke blifver förhållandet. — England använder dessutom största delen af vårt jern och trä. Dessa industrigrenar kan England nära nog tillintetgöra genom en tull eller åtminstone bringa derhän, att de icke längre bära sig. — Jag tror, att det äfven för protektionisterna är värdt att tänka på, hvad vi skola betala vår årliga import med, om $\frac{5}{8}$ af vår afsättning träffas af tullar.

Intet land synes vara för närvarande lyckligt, vare sig under protektionism eller frihandel. Derfor synes det mig, att den gyllene medelvägen bör inslås, såsom regeringens representant föreslagit, sedan nödig utredning föregått. Man klagat mot landtmannapartiet i Andra Kammaren, att det ibland tillgodoser sina egna intressen på andra samhällsklassers bekostnad. Jag hoppas att samma klander icke skall förspörjas mot denna Kammare i förevarande fråga.

En högt ärad talare, ordföranden bland Herrar Fullmäktige i Riksgäldskontoret, har i dag på detta rum uppdragit en målning, som gjorde mig i högsta grad bedröfvad, ty om någon svensk man skulle och borde se vårt lands förhållanden i ljus dager, torde det väl vara han, som mottagit ett så viktigt förtroendeuppdrag som att skaffa staten dess penningbehof billigast. Jag kan icke neka till, att det gjorde mig djupt ledsen, att han skulle se förhållandena så mörka, att han skulle vilja tillämpa sitt citat af Runeberg på fosterlandet.

Jag har under dessa dagar med stort intresse åhört allt, hvad som under diskussionen förekommit och anförts mot frihandeln. Då protektionisterna bland annat påstått, att frihandeln under de senaste tre decennierna varit ruinerande och en verklig olycka för landet, hur jag som allra hastigast sökt uppsätta några punkter, som kanske kunna bevisa motsatsen.

*Ifrågaset tull
på vissa slags
omalen
spannmål.
(Forts.)*

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spanmål.
(Forts.)*

Protektionisterna hafva, såsom det synes mig, en ovana, hvar-
emot jag vill till protokollet inlägga min gensaga, nemligen den, att
såsom äfven skett i Utskottets betänkande, sid. N:is 6, 7, 8 och 9, söka
nedsätta sitt fosterland. Jag blyges för att ens uppläsa den åberopade
skildringen och vill i stället fråga *dessa fosterlandets nedsättare*, om
de kunna förneka:

att svenska statens återstående kapitalskuld vid 1883 års slut
uppgick till endast 227,871,676 kronor, då deremot statens tillgångar
vid samma tid uppgingo i kontanta medel och fordringar, jernvägar,
hus, byggnader, boställen, domäner, skogar, hemman och realiserbar
lösegendom till ett sammanlagdt värde af 500,879,520 kronor, eller
bortåt 2 ½ gånger mera än skulderna;

att Sveriges fastigheters taxeringsvärden i stad och land vid
1883 års slut uppgingo till ..... kronor 3,213,450,540
hvilka värden ökades vid 1884 års slut till..... » 3,378,185,384;

att den intecknade skulden vid samma tid i alla dessa fastig-
heter endast uppgick till kronor 1,278,016,000, eller öfver hufvud taget
39,8 procent;

att af den i alla fastigheter intecknade skulden endast cirka 400
millioner kronor torde vara länta i utlandet;

att af den intecknade skulden sålunda närmare 900 millioner
kronor egas af personer inom landet;

att brandförsäkringsvärdet å fast och lös egendom, som i början
af frihandelstiden, eller 1860, endast uppgick till 1,200,000 millioner
kronor, deremot redan vid 1880 års slut hade ett värde af 3,827,828,196
kronor, som under senaste åren ytterligare betydligt ökats;

att Sveriges jordareal, som tillsammans utgör 82,4 millioner tunn-
land, 1881 bestod af 9,884,275 tunnland åker och äng, då samma
areal deremot 1859 endast uppgick till 7,671,156 tunnland, hvilket
på 22 år motsvarade en ökning af 2,213,119 tunnland, hvaremot
samma ökning under de 25 åren 1834—1859 endast uppgick till
745,935 tunnland;

att nyodlingarne under endast åren 1879—1883 uppgått till
127,376 tunnland;

att jordförbättringar, såsom t. ex. täckdikningar, under de 25
åren 1834—1860 endast uppgingo till 89,777 tunnland, deremot under
endast de 5 åren 1879—1883 uppgått till den stora summan af 382,105
tunnland;

att svenska jordbrukarnes tillgångar i kreatur, som nu hafva
ett långt högre penningvärde än fordom, år 1881 uppgingo till
459,093 hästar, 284,736 oxar, 46,943 tjurar, 1,394,731 kor, 465,226
ungnöt, 1,377,386 får, 102,444 getter och 419,258 svin;

att denna kreatursstock, i förhållande till åkerarealen, är större
än i de flesta andra länder;

att 1884 års temligen klena skörd i Sverige ändå uppskattades
till ett bruttovärde af 460 millioner kronor;

att svenska jordbruket, med en bruttointkomst af 460 millioner
kronor pr år, bör kunna bära icke allenast räntebetalningen till ut-
landet på hypoteksskulden, circa 15 millioner kronor årligen, utan
också på den inhemska skulden;

att den svenska jorden är mycket lägre taxerad pr tunland åker än flertalet andra europeiska länders, äfven i förhållande till sin godhet;

att svenska jordens in-teckningar visst icke i förhållande till jordens taxeringsvärde är högre än i andra europeiska länder;

att sammanlagda tillverkningsvärdet vid rikets fabriker, som 1884 uppgingo till 2,924 stycken, med 71,317 arbetare, utgjorde 191,393,248 kronor;

att landets fabriker 1859 hade ett tillverkningsvärde af endast 60,300,000 kronor och 1869 af 82,300,000 kronor;

att aktiekapital, reservfond och insatta medel i alla Sveriges banker, sparbanker, ränte- och kapitalförsäkringsanstalter och lif-försäkringsbolag under den förkättrade frihandelstiden stigit med öfver 800 millioner kronor;

att de i banker och sparbanker insatta medel sålunda ensamt kunna betäcka den så mycket omskrifna handelsbalansen, hvilken eljest brukar hufvudsakligen uppkomma genom statistikens uppgifter, som upptager exporten till fakturavärdet, då sådant är känt, men importen inclusive frakt och omkostnader;

att Sverige under frihandelstiden har anlagt statsbanor af 2,374 kilometers längd, samt enskilda banor af 4,181 kilometers längd.

att dessa enskilda jernbanor hade kostat redan vid slutet af 1882 231,711,793 kronor, hvaraf staten, som län, endast bidragit med 42,689,900 kronor;

att Sverige under frihandelstiden intill 1884 anlagt telegrafinier af 8,331 kilometers längd;

att Sverige under frihandelstiden anskaffat nästan hela sin ångbåtsflotta, som uppgick redan 1882 till 92,499 tons;

att ofantliga belopp under frihandelstiden nedlagts i en mängd olika aktieföretag;

att Sveriges stats- och enskilda skuld är, per individ beräknadt, långt mindre än de flesta öfriga europeiska länders;

att konkursernas belopp här i landet, i förhållande till invånarnes, betydligt understiger flertalet andra länders;

att svenska folket är, per individ, lägre beskattadt än nästan något annat civiliseradt folk i verlden;

att svenska folket af utlandet anses hafva de bästa och friaste samhällsinstitutioner i Europa;

att svenska folket af andra länder afundas sin enighet och sammanhållning samt hittills bevarade frihet från partiyr;

att arbetarnes löner och arbetstillfällen, i förhållande till lefnadskostnaderna och arbetarnes flit, äro för närvarande till och med bättre än i de allra flesta andra europeiska länder;

att fattigvården som en följd häraf icke heller är större eller mera betungande än i andra länder;

att förbrytelseernas antal icke heller äro större här än i öfriga europeiska länder, utan tvärt om;

att hedern gudskelof ännu står minst lika högt som i något annat land; och slutligen

att ställningen, under den af protektionisterna så förhatliga fri-

*Ifrågasatt tull
på vissa slags
omalen
spannål.
(Forts.)*

*Ifrågasatt tull
 på vissa slags
 omalen
 spannmål.
 (Forts.)*

handelstiden, efter hvad jag nu, med faktiska och ovederläggliga data ådagalagt, icke kan, med de ofantliga tillgångar landet eger, i förhållande till sin obetydliga utländska skuld, vara sämre, än att regeringen kan uppdragas att till nästa riksdag låta fullständigt utreda, hur en ändring i tullagstiftningen bör, till alla samhällsklassers bästa, åvägabringas. Att nu antaga Bevillnings-Utskottets betänkande, såsom det uppstälts och skrifvits, utan all utredning, vore icke allenast lättsinnigt, utan detsamma som att förklara oss omyndiga under egennyttan, hvilket jag för min del icke vill biträda, i egenskap af ledamot af Riksdagens Första Kammare. Jag vågar också slutligen hoppas, att Sveriges Första Kammare, der landets förnämste män, störste jordegare och industriidkare, innehafva makten, skall väl betänka sig, innan den fattar ett, kanske för hela fosterlandets politiska framtid, så ödesdigert beslut som att, utan en fullständig, genom en opartisk regering verkställd utredning, besluta antagande af Utskottets förslag till tullar å spannmål och mjöl. Mätte en stor majoritet i Första Kammaren uppstå mot spannmålstullarne, på det att svenska folkets och utlandets fullt berättigade förtroende till fastheten i våra institutioner, vår oegennyttan och klokhet ej må komma på skam.

Jag yrkar, på grund af hvad jag nu haft äran anföra, afslag på Bevillnings-Utskottets föreliggande betänkande rörande tull på spannmål och mjöl.

Rop hördes nu på proposition.

Friherre De Geer af Finspong: Jag anhåller endast att få till protokollet uttala, att jag med min röst kommer att söka bidraga till afslag på de af Utskottet föreslagna spannmålstullarne, hufvudsakligen af de skäl, som i går afton blifvit af Kammarens Herr vice Talman anförda.

Herr Söderberg: Jag vill endast tillkännagifva min ställning i denna fråga och ämnar icke ingå i några detaljer, ehuru jag har både bref och telegram från min hemort att söka verka hvad jag kan i saken. Hvad jag ämnat säga är endast detsamma, som redan flera gånger blifvit under diskussionen sagdt, och jag vill därför nu blott hafva till protokollet antecknad, att jag af egen öfvertygelse och i så väl min hemorts som hela landets intresse önskar bifall till Bevillnings-Utskottets förslag.

Herr Storckenfeldt: Jag anhåller att få tillkännagifva, att jag kommer att rösta för afslag å Utskottets betänkande.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjorde Herr Grefven och Talmannen, enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till Utskottets förevarande hemställan och sedan på afslag derå, samt förklarade sig finna den senare propositionen med öfvervägande ja besvarad.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 1:sta punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 1, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 57;
Nej — 75.

2 punkten.

*Ifrågasatt tull
på malen
spannål.*

Herr Bennich: På grund af det beslut Första Kammaren nyss fattat, har jag äran yrka afslag äfven å den nu föredragna punkten. Jag tror icke, att förhållandena äro sådana, att qvarn-industrien behöfver något särskildt skydd, och jag tror knappast, att man vill bereda den ett sådant.

Herr Dahl: Jag skulle också visserligen icke anse det vara skäl att, efter den utgång, som första punkten fått, upptaga någon vidlyftig diskussion om den nu föredragna punkten, men jag anser mig dock skyldig att påkalla en votering genom att yrka bifall till Utskottets förslag i denna punkt. Då Andra Kammaren ännu icke fattat beslut i första punkten, kan det vara skäl att hålla situationen uppe genom att yrka bifall till de återstående punkterna, den ena efter den andra.

Jag yrkar således bifall till den föredragna punkten.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen, enligt de derunder framställda yrkandena, propositioner, först på bifall till Utskottets ifrågavarande hemställan och sedan på afslag derå, samt förklarade sig anse den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr Dahl begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som bifaller 2:dra punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 1, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten.

Vid slutet af den härpå företagna omröstningen befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 54;
Nej — 76.

*Ifrågasatt tull
på malt.* 3 punkten.

Herr Bennich: Jag föreställer mig att utgången af dessa två förutgående voteringar öfvertygat Kammaren, att man ej heller kan bifalla den föredragna 3:dje punkten, och får jag därför hemställa om afslag på densamma.

Herr Dahl: Trots de föregående voteringarne, hemställer jag, att Kammaren måtte bifalla den förevarande punkten.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes, enligt de derunder framställda yrkandena, propositioner, först på bifall till Utskottets förevarande hemställan, och sedan på afslag derå, och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

*Ifrågasatt tull
på kll.* 4 punkten.

Herr Bennich: Jag tillåter mig att hemställa om afslag äfven på denna punkt.

Herr Dahl: Liksom vid föregående punkter, yrkar jag vördsam samt bifall.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes, enligt de derunder framställda yrkandena, propositioner, först på bifall till hvad Utskottet, i afseende på förevarande punkt, hemställt, och sedan på afslag derå, och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

*Angående
tiden, då eventuellt beslut om spanmålstul-
lars åsättande
bör träda i
kraft.* 5 punkten.

Herr Bennich: Jag hemställer att denna punkt måtte afslås, om den icke skall anses hafva förfallit.

Öfverläggningen angående förevarande punkt förklarades härmed slutad, och Utskottets deri gjorda hemställan afslogs.

6 punkten.

Bifölls.

7 punkten.

Herr Axell: Vid det förhållande, att denna Kammare nu afslagit spanmåls- och mjöltullarne, skall jag i detta ämne icke besvara Kammaren med något yttrande.

Om bestämmande af visst pris å råg och hvete såsom gräns för tullssättande.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll Kammaren hvad Utskottet i afseende på ifrågavarande punkt hemställt.

Föredrogs å nyo och biföllos Stats-Utskottets den 24 och 27 sistlidne Februari bordlagda utlåtanden:

N:o 18, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående af-
söndring af jord från Kungsörs kungsladugård i Vestmanlands län;

N:o 19, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående af-
söndring af jord från militiebostället Refvinge i Malmöhus län till
vapenöfningsplats för Södra skånska infanteriregementet m. m.;

N:o 20, i anledning af Kongl. Maj:t proposition angående in-
lösen af Geschwornen Mathias Griesbachs rättsinnehafvare tillkom-
mande årliga ersättning från statsverket för donerad kronotionde-
spanmål;

N:o 21, i anledning af två af Kongl. Maj:t till Riksdagen aflättna
propositioner angående eftergift af kronans rätt till danaarf; samt

N:o 22, i anledning af väckt motion om afskrifning af en kronans
fordran å arrende för Lyckeby kronoqvarn.

Föredrogs å nyo Stats-Utskottets den 23 och 24 nästlidne månad
bordlagda utlåtande N:o 16, angående personligt lönetillägg för Sekre-
teraren och Ombudsmannen i Riksgäldskontoret S. H. Wikblad.

Personligt lönetillägg för Sekreteraren i Riksgäldskontoret S. H. Wikblad.

Friherre Barnekow: Jag skall anhålla om afslag på föreliggande betänkande och såsom skäl får jag anföra: i dessa tider, då alla lifsförnödenheter äro billiga och lågt i pris, kan det då vara skäl att uppmuntra löneförhöjningar? Är det icke bättre att vänta med denna sak, till dess andra tider inträffat, då vi bättre kunna vara i tillfälle att undvara dessa medel.

Friherre Åkerhielm: Jag beklagar, att den siste ärade talaren icke visat den föreliggande frågan det intresse, att han behagat genomläsa Utskottets betänkande; ty han skulle deraf lätt hafva funnit, att det icke alls är fråga om någon sådan löneförhöjning, som Herr Friherren tänkt sig. Frågan är helt enkelt den: behagar Riksdagen

Personligt
lönetillägg för
Sekreteraren i
Riksgäldskon-
toret S. H.
Wikblad.
(Forts.)

taga i öfvervägande, att förhållandena, sådana de år 1876 af Riksdagen organiserades vid detta Riksdagens verk, nu, år 1886, äro helt andra.

Af handlingarne framgår, att ifrågavarande tjänsteman bestrider icke allenast sekreterarebefattningen och de dermed förenade göromålen, utan äfven notarietjensten, nemligen protokollsföringen inför fullmäktige, och dessutom ombudsmannabefattningen. Ett sådant sammansläende af dessa tre tjänster var på sin tid fullkomligt möjligt och i sin ordning, och jag har sjelf år 1876 tillstyrkt Riksdagen denna besparing.

De sedan den tiden på mångfaldigt sätt ökade göromålen, som äro förenade med dessa tjänster, hafva likväl gjort, att det nu mera icke ligger någon billighet i att aflöna denne tjänsteman på ett sätt, att man löper fara att från denna Riksdagens tjänst till andra bättre aflönade statens eller enskilde kunde dragas en förmåga, som med densamma är fullt förtrogen.

Kontinuiteten i göromålen vid en sådan sekreterarebefattning som denna torde också vara afsevärd, helst Riksdagen hvarje år ombyter fullmäktige, det vill säga direktionen. Den tillväxt göromålen sedan 1876 fått genom de af Riksdagen tid efter annan sjelf beslutade och på Riksgäldskontoret anvisade anslagen till enskilda jernvägar, jernvägshypoteksfondens tillskapande och fortvaro, samt först och sist de till följd af de stora låne- och konverteringsoperationerna i ganska betydlig mån ökade anspråken på speciel duglighet, torde också berättiga till den åsigt, att 2,500 kronor vore väl använda penningar för att åt de kommande fullmäktige i Riksgäldskontoret bibehålla en vid göromålen fullt van och för desamma särdeles lämplig tjänsteman.

Jag tillåter mig därför förvänta, att denna af Riksdagens egna fullmäktige framburna vördsamma begäran måtte af Kammaren uppmärksammas och anhåller under denna förhoppning om bifall till Utskottets förslag.

Grefve Sparre: Efter det yttrande, som blifvit afgifvet af ordföranden hos riksgäldfullmäktige, kan jag inskränka mig till att i korthet yrka bifall till Stats-Utskottets föreliggande betänkande. Jag önskar dock fästa uppmärksamheten derpå, att det är en dyr behållning att ej genom ett jemförelsevis ringa belopp söka bibehålla en duglig tjänsteman vid en vigtig och svårlyd plats.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes, enligt de derunder framställda yrkandena, propositioner, först på bifall till Utskottets förevarande hemställan, och sedan på afslag derå, och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogos å nyo och godkändes Lag-Utskottets den 23 och 24 sistlidne Februari bordlagda utlåtanden:

N:o 28, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om åtgärders vigtagande för anteckning i dop- och husförhörsböcker af ej döpta barn utaf föräldrar, tillhörande svenska kyrkan;

N:o 29, i anledning af väckt motion om upphäfvande af förordningen den 4 December 1765 angående böter för uteblifvande från husförhör;

N:o 30, i anledning af väckt motion om ändring af 11 kap. 12 § Kyrkolagen; och

N:o 31, i anledning af väckt motion om upphäfvande af 2 mom. i 5 § af förordningen om egors fredande mot skada af annans hemdjur och om stängselskyldighet den 21 December 1857.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Fogelin* under fyra veckor från morgondagen.

Justerades ett protokollsutdrag för gårdagen och denna dag samt två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Som föredragningslistan nu blifvit genomgången, medgaf Kam-maren, på framställning af Herr Grefven och Talmannen, att utfärdade anslag, hvarigenom Kam-maren kallats till sammanträde under morgondagen, finge nedtagas.

Kammaren åtskildes kl. 9,26 e. m.

In fidem
A. von Krusenstierna.
